

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีสาระสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ใช้วิธีการศึกษา 2 วิธี คือ 1) ใช้แบบสอบถาม 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

กรณีที่ 1 ใช้แบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงานเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 26 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปถึงนายกเทศมนตรีตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวส่งให้กับคณะเทศมนตรี สมาชิกเทศบาล และพนักงานเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. แบบสอบถามที่รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์หาโดยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

กรณีที่ 2 สันทนาการ (Focus Group Discussion)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกเทศมนตรี 1 คน สมาชิกสภาเทศบาล 5 คน และพนักงานเทศบาล 5 คน ซึ่งปฏิบัติงานในเทศบาลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้งสิ้น 11 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร ถึงนายกเทศมนตรีตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และผู้นำชุมชน ที่ปฏิบัติงานในเขตเทศบาลตำบลนครชุม เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยดำเนินการดังนี้
 - 2.1 กำหนดผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึกการสนทนา และผู้ช่วย
ทั่ว ๆ ไป
 - 2.2 กำหนดผู้เข้าร่วมสนทนา
 - 2.3 กำหนดเวลา สถานที่สนทนา
 - 2.4 กำหนดหัวข้อสนทนา ซึ่งได้แก่ สภาพและปัญหาการพัฒนาสังคม
ของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
 - 2.5 สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองแบบธรรมชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม หากมีข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจนกว่าจะครบถ้วนสมบูรณ์
2. จำแนกข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย
3. วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นสำคัญ ๆ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ถึงสภาพ
และปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

**ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร**

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกเทศมนตรี 1 คน สมาชิกสภาเทศบาล 5 คน และพนักงาน
เทศบาล 3 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ซึ่งปฏิบัติงานในเทศบาลนครชุม อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้งสิ้น 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยดำเนินการ
ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร (SWOT Analysis) โดยนำผล การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม จากการศึกษาในวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ที่ได้จากแบบสอบถามและจากการสนทนากลุ่ม มาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยนำผลจากสภาพ ปัญหาการพัฒนาสังคมของ เทศบาลตำบลนครชุม มาวิเคราะห์ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกขององค์กร (SWOT Analysis) มาร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปยังนายกเทศมนตรีตำบลนครชุม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ที่จะเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
3. เก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัด

กำแพงเพชร จากแบบสอบถาม

สภาพการพัฒนาสังคม ของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 2 การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีสภาพการพัฒนาสังคม ในรายด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม

สภาพการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมการจัดงานประเพณีของ

ท้องถิ่น รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด และซื้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ มีการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนทุกพื้นที่ในเขต เทศบาล

ด้านที่ 2 การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน

สภาพการพัฒนาระดับของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านที่ 2 การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืนมีสภาพการพัฒนา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ก่อสร้าง และปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่เป็นสาธารณะในชุมชน เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้าและสร้างห้องน้ำ สาธารณะ เป็นต้น รองลงมาได้แก่ มีระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และซื้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ มีการตรวจสอบ/ติดตามและประเมินผลการปรับโครงสร้างการพัฒนาสังคมและ ชุมชน

ด้านที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพการพัฒนาระดับของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้ ประชาชนรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้ ประชาชนรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น โบราณสถานและโบราณวัตถุ และซื้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ มีแนวทางที่ชัดเจนในการตรวจสอบคุณภาพน้ำและอากาศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชน

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จากแบบสอบถาม

ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาการพัฒนาที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมา ได้แก่ ด้านที่ 2 การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน และด้านที่มีค่าน้อย ที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม โดยมีปัญหาการพัฒนา สังคมในรายด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม

ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ขาดการพัฒนาประสิทธิภาพผู้นำชุมชน รองลงมาได้แก่ แผนงานโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพประชาชน ไม่สอดคล้องกับปัญหาสังคม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแสดงพื้นบ้านไม่ได้รับการฟื้นฟู

ด้านที่ 2 การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน

ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านที่ 2 การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การก่อสร้างและขยายสถานบริการสาธารณสุขยังไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง รองลงมาได้แก่ แผนงานโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งไม่ชัดเจน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ ขาดความร่วมมือจากองค์กรอื่น ๆ

ในด้านที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ประชาชนไม่ช่วยกันรักษาปัญหาแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รองลงมาได้แก่ ประชาชนใช้น้ำอย่างฟุ่มเฟือย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ แผนงานโครงการเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไม่ชัดเจน

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์สภาพและปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

สภาพและปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สรุปผลได้ดังนี้

4.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม

พบว่า เทศบาลตำบลนครชุม มีการส่งเสริมการจัดงานประเพณีท้องถิ่น เช่น งานนบพระเล่นเพลง ณ วัดพระบรมธาตุ และได้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

ส่วนในด้านของปัญหา พบว่า การพัฒนาคุณภาพของคน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนยังขาดการพัฒนาประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ และการได้รับความร่วมมือจากท้องถิ่น ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ น้อย รวมไปถึงแผนงานโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพประชาชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลนครชุม

4.2 ด้านการปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน

พบว่า เทศบาลตำบลนครชุมได้จัดกิจกรรมที่ให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง โดยการก่อสร้างและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่เป็นสาธารณะในชุมชน เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะ เป็นต้น รวมทั้งดูแลเรื่องความปลอดภัยของชุมชนโดยการจัดระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเข้มงวด

สำหรับปัญหาที่พบ คือ ในด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคการก่อสร้างยังไม่สามารถพัฒนาได้ครบทั้งหมด เนื่องจากมีปัญหาเรื่องพื้นที่อยู่ในการดูแลของหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งการขยายบริการสาธารณสุขยังไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง

4.3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พบว่า เทศบาลตำบลนครชุมได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นจุดขายหรือเป็นเอกลักษณ์ของตำบลนครชุม รวมทั้งในด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทางเทศบาลตำบลนครชุมได้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากสถานีอนามัยตำบลในการส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับปัญหาที่พบ คือ ประชาชนยังให้ความร่วมมือน้อยในการรักษาสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งยังมีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ใช้น้ำอย่างฟุ่มเฟือย

ตอนที่ 4 กลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัด

กำแพงเพชร

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก (SWOT Analysis) โดยการนำผลการศึกษาสภาพและปัญหา จากการศึกษาจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม มาสรุปผลเพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สรุปได้ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม

4.1.1 จุดแข็ง ได้แก่ การบริหารงานของเทศบาลมีความเป็นเอกภาพ มีคณะผู้บริหารที่มิดชิด มีขนาดพื้นที่ไม่กว้างสามารถที่จะดูแลและพัฒนาได้ทั่วถึง มีจำนวนประชากรที่สามารถที่จะดูแลและให้บริการได้ทั่วถึง ทีมผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีนโยบายมุ่งมั่น

ในการพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมในด้านการรักษาความปลอดภัยและการบรรเทาสาธารณภัย มีการส่งเสริมด้านอาชีพอย่างทั่วถึง และมีการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงในทุกชุมชน

4.1.2 จุดอ่อน ได้แก่ มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ได้รับความร่วมมือจากท้องถิ่น/หน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ น้อย และมีข้อจำกัดในการตั้งงบประมาณ

4.1.3 โอกาส ได้แก่ มีแหล่งงบประมาณอื่น ๆ ของหน่วยงานให้การสนับสนุน และมีนโยบายรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาให้การสนับสนุน

4.1.4 อุปสรรค ได้แก่ การถ่ายโอนภารกิจยังไม่สมบูรณ์แบบการกระจายอำนาจไม่ชัดเจนและไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และติดขัดกับระเบียบของราชการ

4.2 ปัจจัยภายในภายนอกด้านการปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน

4.2.1 จุดแข็ง ได้แก่ สามารถบริหารจัดการ/พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้เกือบครบ 100% มีการแบ่งสมาชิกเทศบาล (สท.) ดูแลและเป็นที่ปรึกษาชุมชนทุกชุมชน มีพนักงานเทศบาลเป็นที่ปรึกษาชุมชนทุกชุมชน มีพื้นที่ไม่กว้างนักสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง มีประชากรที่สามารถดูแลและพัฒนาได้ทั่วถึง ผู้บริหารมีเอกภาพในการบริหารงาน

4.2.2 จุดอ่อน ได้แก่ เครื่องมือที่ได้รับจากการถ่ายโอนไม่มีประสิทธิภาพ ต้องใช้งบประมาณในการซ่อมบำรุงรักษา ประชากรในย่านตลาดมีความหนาแน่นมาก กิจกรรมบริการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ต้องอาศัยหน่วยงานอื่นดำเนินการ

4.2.3 โอกาส ได้แก่ มีหน่วยงานพร้อมให้การสนับสนุน มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก

4.2.4 อุปสรรค ได้แก่ พื้นที่บางแห่งอยู่ในการควบคุมดูแลของหน่วยงานอื่นไม่สามารถเข้าไปดำเนินการพัฒนาได้ การถ่ายโอนภารกิจไม่ชัดเจน

4.3 ปัจจัยภายในภายนอก ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.3.1 จุดแข็ง ได้แก่ มีกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในการดูแล พื้นที่ที่มีขนาดไม่กว้างมากนักสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง มีโบราณสถาน โบราณวัตถุและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีสภาพธรรมชาติเอื้ออำนวยในการปรับปรุงภูมิทัศน์ มีการบริหารจัดการโดยการแบ่งชุมชนเป็น 10 ชุมชน มีความสะดวก รวดเร็วในการประสานงาน

4.3.2 จุดอ่อน ได้แก่ ขาดงบประมาณ/งบประมาณมีจำกัด ไม่สามารถพัฒนาคลองสวนหมากได้ เนื่องจากอยู่ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากร

4.3.3 โอกาส ได้แก่ ประชาชนให้ความสำคัญกับปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีนโยบายรัฐบาลสนับสนุน

4.3.4 อุปสรรค ได้แก่ ในฤดูแล้งในคลองสวนหมากไม่มีน้ำไหลผ่าน มีพื้นที่ที่เป็นสวนสาธารณะน้อย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ภายนอกของการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้เข้าร่วมประชุมได้นำประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในแต่ละด้านมาร่วมกันพิจารณากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

1. กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม

1.1 การส่งเสริม สนับสนุนอาชีพ การยกระดับฝีมือ และการสร้าง

ผู้ประกอบการ

1.2 ให้การสนับสนุน คุ้มครองดูแลสวัสดิการแก่คนยากจน และผู้ด้อย

โอกาสให้สามารถเข้าถึงการบริการพื้นฐาน

1.3 การอนุรักษ์และเสริมสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการพัฒนาฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีที่สืบทอดในท้องถิ่น

1.4 เผยแพร่ ให้ความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญของวัฒนธรรม ประเพณี พื้นบ้าน และสืบสานประเพณีดังกล่าว

1.5 กระตุ้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยการสร้างเครือข่ายการพัฒนา ในแต่ละด้าน

1.6 ให้การศึกษาแก่ประชาชนในแต่ละด้าน เช่น การป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติด การส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การบำรุงศาสนา อนุรักษ์วัฒนธรรมโดยผ่านสื่อมวลชนทุกแขนง

2. กลยุทธ์ด้านการปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน

2.1 การกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง

2.2 ส่งเสริมการรวมกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การจัดตั้งเครือข่ายในการทำงานในแต่ละด้าน

2.3 การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก สนับสนุนการพัฒนาอาชีพรายบุคคล ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

2.4 การจักระบบการจัดการพื้นที่แออัด เช่น การจักระบบการกำจัดขยะมูลฝอย การดูแลบรรเทาสาธารณภัย การดูแลและคุ้มครองสวัสดิภาพความปลอดภัยของชุมชน

2.5 การพัฒนาและปรับปรุงระบบการให้บริการของเทศบาลให้มีความเหมาะสม

2.6 สนับสนุนให้ชุมชนจัดทำเวทีประชาคมเพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยน และรับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

2.7 การจัดกิจกรรมในการนำบริการสาธารณะเข้าไปดำเนินการในชุมชนอย่างทั่วถึง โดยกำหนดการออกพบปะ เยี่ยมเยือนนอกสถานที่ เช่น การจัดประชุมสภาสังกัจจายน์

2.8 การเพิ่มสถานที่พักผ่อนและลานกีฬาให้มากขึ้น

2.9 การจัดกิจกรรมการประกวด/การคัดเลือกชุมชนที่มีการดำเนินการในแต่ละด้านที่มีผลเป็นรูปธรรม

2.10 จัดกิจกรรมโครงการสำหรับกระตุ้นให้คนในชุมชนดูแลรักษาความสะอาดความมีระเบียบ เพื่อสร้างชุมชนให้น่าอยู่และมีสภาวะแวดล้อมที่ดี

3. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 การส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

3.2 ให้ความรู้ประชาชน กระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญ รู้และเข้าใจ พร้อมทั้งสามารถเผยแพร่ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมา ให้แก่นักท่องเที่ยวได้

3.3 การพัฒนาชุมชนเมืองให้เป็นชุมชนน่าอยู่ โดยการให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

3.4 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาชุมชนของตนเองด้วยการจัดการประกวดชุมชนน่าอยู่

3.5 กระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม เช่น การสร้างเครือข่ายรักษ์ชุมชน การจัดตั้งชมรมด้านสิ่งแวดล้อม

3.6 การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การเพิ่มและพัฒนาสวนสาธารณะให้มากขึ้น และสามารถรองรับชุมชนต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่

3.7 ขอความร่วมมือ ประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา เช่น ประสานงานกรมศิลปากรในการเข้าไปพัฒนาคลองสวนหมาก

3.8 พัฒนาระบบการจัดการขยะ พัฒนาวิธีการในการกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกับเทคโนโลยีทางชีวภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย การศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1.1 สภาพการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัด

กำแพงเพชร ด้านการพัฒนาคุณภาพและการคุ้มครองทางสังคม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากเทศบาลตำบลนครชุมมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นไปตามปัญหาความต้องการในด้านสังคมของชุมชน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมที่สามารถสนองนโยบายของรัฐบาล และจุดมุ่งหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ดังที่ กดำ ทอชว และคณะ (2545 : 15) ได้กล่าวว่า การพัฒนาสังคมมีขอบเขตอยู่ 3 ประการ คือ การคำนึงถึงความต้องการของประชาชน มุ่งพัฒนาและทำงานกับประชาชน การคำนึงถึงความต้องการของรัฐบาล และการผสมผสานระหว่างความต้องการของประชาชนกับความต้องการของรัฐบาล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมการจัดงานประเพณีท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องมาจากตำบลนครชุมเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นรูปแบบเฉพาะที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ฟื้นฟู จึงได้ให้ความสำคัญกับการจัดงานประเพณีต่าง ๆ อันจะสร้างให้ชุมชนได้มีความภาคภูมิใจ และดำรงไว้ซึ่งคุณค่า เอกลักษณ์ของตนเองสืบไป สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนในทุกพื้นที่ในเขตเทศบาล ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาความยากจน การหาเรื่องรายได้เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน มีสาเหตุปัจจัยจากหลายอย่าง การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบให้มีความสอดคล้องและเกื้อกูลกัน จึงต้องใช้ระยะเวลาในการดูเห็นผลในระยะยาวด้วย

1.2 สภาพการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัด

กำแพงเพชร ด้านการปรับโครงสร้างพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลนครชุมมีรูปแบบขององค์กรเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นที่ต้องดูแลบริหารกิจการในพื้นที่เขตชุมชนที่มีความเจริญมากกว่าเขตชนบท จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการพัฒนาที่เน้นด้านการปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองให้ยั่งยืน เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ก่อสร้างและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่เป็น สาธารณะในชุมชน เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้า และสร้างห้องน้ำสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาล ตำบลนครชุมได้ปฏิบัติการกิจอย่างสอดคล้องกับยุทธศาสตร์เสริมสร้างรากฐานของสังคมให้ เข้มแข็งค้ำที่ วงศ์กร ภูทอง และอลงกต ศรีเสน (ม.ป.ป. : 15 – 27) ได้กล่าวถึงการปรับให้ชุมชน มีความน่าอยู่ คือ การสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดี พัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีเมืองให้สะดวก สะอาด ปลอดภัย และมีวินัยจะสร้างให้ชุมชนเป็นชุมชนที่น่าอยู่ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปรับโครงสร้างการพัฒนาสังคมและชุมชน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากขั้นตอน วิธีการในการประเมินผลค่อนข้างยุ่งยาก ซึ่งในการประเมินผลกิจกรรม โครงการจะต้องมีแบบประเมินที่ครอบคลุมกับผลที่จะต้องเกิดขึ้น รวมทั้งหากมีการประเมินอย่าง จริงจัง ผลการประเมินอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจจะส่งผลต่อการดำเนินงานของผู้บริหาร โครงการ เป็นอย่างมากด้วย

1.3 สภาพการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัด

กำแพงเพชร ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมเป็นด้านเดียว ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนต่าง ๆ ในเทศบาลประสบปัญหาหรือ มีผลกระทบจากปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติน้อย จึงมีการจัดกิจกรรมด้านการพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริม ให้ประชาชนรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งนี้เนื่องมาจากในเขต ตำบลนครชุมมีแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ มีประวัติศาสตร์ของชุมชนเป็นระยะเวลายาวนาน ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ สำหรับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีแนวทางที่ชัดเจนในการตรวจสอบ คุณภาพของน้ำและอากาศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชน ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีการ เครื่องมือ รวมทั้งบุคลากรที่ต้องใช้ในการตรวจสอบ ยังไม่สามารถพัฒนาได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยการ ประสานงานจากเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เข้ามาสนับสนุน

2. ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2.1 ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัด

กำแพงเพชร ด้านการพัฒนาคุณภาพและการคุ้มครองทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากเทศบาลตำบลนครชุมมีการจัดกิจกรรมการให้บริการในด้านนี้อย่างครอบคลุม ท่วงถึงและสามารถแก้ไขปัญหาคได้ในระดับที่น่าพอใจ และเห็นผลเป็นรูปธรรม อาทิเช่น การจัด สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ การรักษาความสงบเรียบร้อยด้วยการจัดทีม อปพร. รักษาความสงบ การจัด ตั้งขามท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อทุกรายชื่ออยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ขาดการพัฒนาประสิทธิภาพผู้นำชุมชน ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาคน การพัฒนาผู้นำให้มี

ประสิทธิภาพ ต้องอาศัยกระบวนการและใช้ระยะเวลาในการพัฒนาจึงเห็นผลชัด ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : ม.ป.ป., อ้างถึงใน กกล้า ทองขาว และคณะ 2545 : 34) ที่กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นคนรุ่นใหม่ มีความคิดเห็นใหม่ๆ มีความรู้ความสามารถในจำนวนที่จำกัด และได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค จึงทำให้กิจการของท้องถิ่นสามารถดำเนินได้ดีพอสมควร

2.2 ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการปรับโครงสร้างพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน ในภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลตำบลนครชุมเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีงบประมาณเพียงพอในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความสะดวกเรียบร้อย สามารถพัฒนาทั้งเรื่องของถนน การคมนาคมขนส่ง การไฟฟ้า มีไฟฟ้าครบทุกครัวเรือน ไฟฟ้าสาธารณะในเขตเทศบาลถึง 300 ดวง การประปาก็ได้รับการสนับสนุนจากประปาส่วนภูมิภาค มีแหล่งประปาอยู่ใกล้ และถนนซอยในชุมชนสามารถเชื่อมโยงกันได้ทุกเส้นทาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การก่อสร้างและขยายทั้งในการสาธารณสุขยังไม่สามารถให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีสถานบริการสาธารณสุข มีสถานีอนามัย 1 แห่ง และสถานให้บริการด้านสาธารณสุขที่เป็นของเอกชน ประกอบด้วย คลินิกรักษาโรคทั่วไป 4 แห่ง คลินิกทำฟัน 1 แห่ง และร้านขายยาควบคุมโดยเภสัชกรอีก 4 แห่ง จึงสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างเพียงพอแล้ว

2.3 ปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทศบาลตำบลนครชุมได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดจากราคาน้ำมัน จึงหันมาให้ความสนใจกับปัญหาเรื่องของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับปานกลาง คือ ประชาชนไม่ช่วยกันรักษาปัญหาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทศบาลตำบลนครชุมได้จัดกิจกรรมโครงการหลายอย่างในการรณรงค์เรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเห็นผลในระดับหนึ่งแล้ว ซึ่งจะคงไว้ซึ่งผลสำเร็จให้ต่อเนื่องประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้ สอดคล้องกับ อักตาร์ (Aktar 1977 : 26 – 27) ที่กล่าวว่า ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาจึงขาดสำนึกความเป็นเจ้าของ ยังผลให้ขาดการบำรุงรักษาหลังจากโครงการเสร็จสิ้น

3. สภาพและปัญหาการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพและการคุ้มครองทางสังคม พบว่า เทศบาลตำบลนครชุม มีการส่งเสริมการจัดงานประเพณีท้องถิ่น จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทศบาลตำบลนครชุมให้ความสำคัญกับการพัฒนาครอบครัว และการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับชุมชน เนื่องจากปัญหาเสพติดจะเป็นปัญหาด้านเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ และการจัดงานประเพณีท้องถิ่นจะส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สามารถสืบสาน ถิ่นทอดประเพณีที่ดีงามให้คงอยู่ตลอดไป

สำหรับปัญหาการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม พบว่า ยังขาดการพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ทำให้อาจเนื่องมาจากความพร้อมในการทำงานของผู้นำชุมชนมีความแตกต่างกัน บางคนอาจมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้ว บางคนอาจเป็นคนใหม่ที่เริ่มเข้ามาทำงาน ทำให้การพัฒนาผู้นำไม่สามารถทำให้ผู้นำชุมชนทุกคนมีศักยภาพเท่ากันได้

3.2 ด้านการปรับโครงสร้างพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน พบว่า เทศบาลตำบลนครชุมได้จัดกิจกรรมที่ให้บริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ถนนหลัก ถนนซอยในหมู่บ้าน ระบบการจัดการขยะ การจัดการตลาด ห้องน้ำสาธารณะ เป็นบริการสาธารณะที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต ในการประกอบอาชีพ เทศบาลตำบลนครชุมจึงเน้นและเริ่มพัฒนาโครงสร้างด้านนี้ให้สมบูรณ์มากที่สุด

สำหรับปัญหาการพัฒนาสังคมด้านการปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การก่อสร้างยังไม่สามารถพัฒนาได้ครบทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากมีพื้นที่รับผิดชอบบางส่วนอยู่ในความดูแลของหน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น คลองสวนหมากอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกรมศิลปากร ถนนสายหลังสถานีขนส่งอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของสถานีขนส่งจังหวัด ซึ่งเทศบาลตำบลนครชุมไม่สามารถเข้าไปดำเนินการพัฒนาได้

3.3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทศบาลตำบลนครชุมกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบลนครชุมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำต้องให้ความสำคัญและดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่ดี น่าอยู่ และสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ได้

สำหรับปัญหาที่พบ คือ ประชาชนยังให้ความร่วมมือน้อยในการรักษาสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทศบาลตำบลนครชุมจัดกิจกรรมในการรณรงค์ เชิญชวน ให้ความรู้ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน โดยอาจจะจัดกิจกรรมในการพัฒนาไม่ทั่วถึง

4. กลยุทธ์การพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

4.1 กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพและการคุ้มครองทางสังคม ในกลยุทธ์แรก คือ การส่งเสริม สนับสนุนอาชีพ การยกระดับฝีมือและการสร้างผู้ประกอบการให้มีความสามารถในการแข่งขันและพึ่งตนเองได้จะเป็นการพัฒนาให้ทุกคนมีอาชีพ มีรายได้ สามารถพัฒนาครัวเรือนตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ อีกทั้งเทศบาลตำบลนครชุมยังมีงบประมาณและได้ส่งเสริมด้านนี้มาโดยตลอด สอดคล้องกับวรรณกรรม มนัสเอื้อศิริ (2543 : ม.ป.ป., อ้างถึงใน กกล้า ทองขาว และคณะ 2545 : 33) ที่กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการรับโอนงานส่งเสริมการประกอบอาชีพในตำบลในระดับมาก

กลยุทธ์การสนับสนุน คุ้มครอง ดูแลสวัสดิการแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงการบริการขั้นพื้นฐาน จะทำให้บุคคลที่ไม่สามารถจะพัฒนาตนเองในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพได้ อันเนื่องมาจากมีอายุมากหรือพิการก็จะได้รับสวัสดิการหรือความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ แทนได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลธรรมดา ซึ่งสอดคล้องกับ กกล้า ทองขาว และคณะ (2545 : 15) ที่กล่าวถึงการที่รัฐบาลสามารถดูแลมิให้มีการผูกขาด หรือกีดกัน บุคคลต่อผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนมีการกระจายรายได้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม จะพบว่า การแก้ไขปัญหาความยากจน การว่างงาน และสร้างเสมอภาคได้จะทำให้การพัฒนาสังคมประสบความสำเร็จได้

สำหรับกลยุทธ์การอนุรักษ์และเสริมสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการพัฒนาฟื้นฟูหรือจัดกิจกรรมตามประเพณีแบบดั้งเดิม หรือกิจกรรมพิเศษเนื่องในวันสำคัญ ซึ่งจะทำให้ประชาชน เยาวชน และผู้อื่นได้รับทราบถึงคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณีที่มีตั้งแต่โบราณ ซึ่งจะมีผลทางด้านจิตใจของคนในชุมชนให้เกิดความรัก สามัคคี มีความเอื้ออาทรและรักภูมิในท้องถิ่นของตนเอง เมื่อมีความรู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้นก็จะเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นด้วย ดังที่ วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2534 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า การพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขบวนการจะส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน

4.2 กลยุทธ์ด้านการปรับโครงสร้างพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน ในกลยุทธ์แรก คือ การกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง มีความสอดคล้องกับวงศ์กร ภูทอง และอลงกต ศรีเสน (ม.ป.ป. : 15 – 27)

ที่กล่าวถึงยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทว่า การแก้ไขปัญหาความยากจนในเมือง ต้องดำเนินการภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

กลยุทธ์การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การจัดตั้งเครือข่ายในการทำงานในแต่ละระดับ เป็นกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่ต้องการวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็งยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเครือข่ายชุมชนให้เกิดความเชื่อมโยงการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน

สำหรับกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก สนับสนุนการพัฒนาอาชีพ รายบุคคล ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ นอกจากจะทำให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้แล้ว การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจยังจะช่วยให้ประชาชนสามารถสร้างพลังในการต่อรองกับตลาดภายนอก มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ และยังเป็นเครื่องมือช่วยให้ประชาชนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของแต่ละคน ให้คิดเป็น ทำเป็น และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้

4.3 กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในกลยุทธ์แรก คือ การส่งเสริมและพัฒนาตำบลนครชุมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อได้เปรียบจากจุดแข็งของตำบลที่มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีมาช้านาน ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของตำบลได้

กลยุทธ์การให้ความรู้ประชาชน กระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญ และสามารถเผยแพร่ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของสถานที่สำคัญให้นักท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้เนื่องจากหากสามารถสร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่นแก่ประชาชนได้ก็จะเกิดพลังความสามัคคีที่จะมุ่งมั่นพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เข้มแข็ง อีกทั้งการให้ความรู้ประชาชนให้สามารถเผยแพร่ข้อมูลได้ จะเป็นจุดขายที่ไม่ต้องลงทุนอื่นเพิ่มเติม เป็นการใช้คนในชุมชนเป็นมัคคุเทศน์พานักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

สำหรับกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนเมืองให้น่าอยู่จะช่วยให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีระบบในการบริหารจัดการ มีการพัฒนาอย่างสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าอันจะส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีมีระเบียบ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 เทศบาลตำบลนครชุมควรนำกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณากำหนดเป็นแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อการพัฒนาสังคมของเทศบาลตำบลนครชุม
- 1.2 เทศบาลตำบลนครชุมควรส่งแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่กำหนดให้แก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทราบ และประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการดำเนินงาน
- 1.3 เทศบาลตำบลนครชุมควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว โดยการจัดกิจกรรมในการรณรงค์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และให้มีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อมวลชนทุกแขนงช่วยในการประชาสัมพันธ์
- 1.4 เทศบาลตำบลนครชุมควรพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการ การประสานงาน และการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 1.5 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมควรให้การสนับสนุนด้านวิชาการ และวิชาการให้แก่เทศบาลตำบลนครชุม อาทิเช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนควรสนับสนุนด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สำนักงานเกษตรควรสนับสนุนด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านการผลิตการเกษตร ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานและวิทยาลัยสารพัดช่างควรสนับสนุนความรู้ในการประกอบอาชีพทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรทำการวิจัยถึงปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาในแต่ละด้านประสบความสำเร็จ
- 2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมในเฉพาะด้านให้มีความลึกซึ้ง
- 2.3 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการพัฒนากลยุทธ์ โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) กับประชาชนในพื้นที่ และให้ประชาชนเข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)